

сприяє підвищенню якості контролю з боку викладача в зв'язку з постійною співпрацею зі студентом.

Таким чином, сьогоденні умови навчання, які поєднують на-полегливість та добросовісність при роботі в аудиторії, самостійно та індивідуально, підкріплені усвідомленими мотиваційними чинниками, дозволяють студенту власними зусиллями сформува-ти рівень досягнутої професійної кваліфікованості на момент отримання ним диплому.

*В. І. Круковський, канд. філол. наук, доц.,
кафедра іноземних мов ф-ту МЕІМ*

МОДУЛЬНА СИСТЕМА ЯК МАКСИМАЛЬНА ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Модульна система навчання має тенденцію до все ширшого використання в нашій країні. Модульне навчання ґрунтується на головному понятті поетапного формування розумових дій — орієнтації в навколишній діяльності. Ідея активності учня, чіткість і певна логіка його дій на основі самоконтролю — ось його характерні риси.

Слід звернути увагу [2, 3] на такі особливості модульного на-вчання: 1) розподіл спеціалізації на завершені частини (модулі), що мають самостійне значення; 2) максимальна індивідуалізація просування в навчанні. Модуль — це частина змісту навчання, його проста, автономна, незалежна стандартизована, концептуаль-на одиниця.

В залежності від призначення модуля виникають інші його формулювання. Так, наприклад, модуль містить навчальну й на-вчально-професійну частини. Перша формує теоретичні знання, друга — професійні навички на основі набутих знань. Співвід-ношення цих двох частин модуля повинно бути оптимальним і, звичайно, ж вимагає високої професійності й педагогічної май-стерності викладача.

З позиції вивчення іноземної мови модуль — частина освіт-ньої програми, що синтезує ключові питання й проблеми суміж-них дисциплін і є однією з форм звітності по завершенні. Мовна реалізація кожного модуля передбачає номінальний і кількісний вибір відповідних синтаксичних структур, лексики, лінгвокрає-знавчих питань.

Модулі першого етапу підбираються таким чином, щоб си-стематизувати й поглибити ті мовні знання, які були отримані в

середній школі, щоб довести так званий державний загальноосвітній стандарт до рівня, який дозволить перейти до вивчення іноземної мови для професійних цілей. Модулі другого й третього етапів вводяться поступово, відповідно до зростання труднощів і вивчення студентами профільних дисциплін. Цікавим є те, що завдяки модульному характеру системи викладання іноземної мови зміни, що мають інколи місце в професійних освітніх програмах, не тягнуть за собою необхідність радикальних змін в структурі навчання іноземної мови: змінюється лише зміст модуля, текстове та ін. наповнення, а методика роботи залишається такою ж по причині універсального характеру й гнучкості модуля.

Головною умовою функціонування кожного модуля є забезпеченість його програмою й дидактичним матеріалом, що складається з таких основних компонентів: набору відповідних автентичних текстів/навчального посібника; робочого зошита студента; словника-мінімуму; дидактичних матеріалів для роботи з ТЗН, комп'ютерними базами даних і ресурсів Інтернет; навчально-методичних мультимедійних розробок для самостійної роботи студентів СРС).

Кожний модуль передбачає комплексне навчання всім видам мовленнєвої діяльності (МД), при необхідності, з посиленням акценту на тому або іншому з них. Вибір і послідовність модулів визначається, виходячи з конкретних завдань навчання, а сам набір формується відповідно до рівня оволодіння мовою.

Згідно з нашим дослідженням зупинимося на наступних загальних принципах побудови модульних програм.

1. Принцип цільового призначення інформаційного матеріалу. Зміст модулів залежить від дидактичної цілі: якщо вимагається гносеологічний підхід до інформації, то такі модульні програми називаються пізнавальними. Пізнавальні модулі розробляються для базової, фундаментальної освіти, коли необхідно засвоїти певний рівень знань, теорію якої-небудь дисципліни.

2. Принцип поєднання інтегруючих і часткових цілей, що визначає структуру модуля. Комплексна дидактична ціль (КДЦ) реалізується всією програмою і має два рівні: рівень засвоєння навчального змісту в майбутньому. Саме з КДЦ і формуються модулі, тобто кожний модуль має інтегруючу дидактичну ціль (ІДЦ). Сукупність рішення цих цілей забезпечує досягнення КДЦ.

3. Принцип повноти навчального матеріалу співвідноситься з принципом модульності і реалізується в наступних правилах матеріалу: а) викладаються основні положення навчального матеріалу; б) даються пояснення до даного матеріалу; в) вказується до-

датковий матеріал для поглибленого вивчення за допомогою ТЗН, рекомендується список літератури; г) даються теоретичні й практичні завдання, а нижче наводяться відповіді на них; д) навчальний матеріал викладається по-іншому, якщо цього вимагає його специфіка. Там, де навчальний матеріал вимагає підвищеної уваги до СРС, в лівій частині модуля, паралельно до тексту інформації справа, слід вказати методи й форми навчання. Якщо необхідна групова робота, зліва вказуються методи й форми такого навчання. Якщо модуль складається не самим педагогом, тоді в листі-вкладиші у вигляді методичних рекомендацій викладачеві вказуються найефективніші форми й методи навчання.

4. Принцип відносної самостійності елементів модуля вказує на те, що зміст модуля структурується особливими елементами. Ступінь самостійності елементів залежить від ступеню самостійності окремих дидактичних цілей.

5. Принцип реалізації зворотного зв'язку вимагає існування можливості контролю засвоєння знань, умінь і навичок. В процесі навчальної діяльності на різних етапах навчання доцільно використовувати різні загальноприйняті норми контролю, кожен з яких виконує свої завдання: наприклад, попередній, поточний, проміжний, підсумковий, які складають єдину систему. Кожен навчальний елемент має зв'язок з аудиторним заняттям і СРС дома або в мовній лабораторії.

Навчальний елемент передбачає всі види мовленнєвої діяльності з акцентом на всі види читання.

Тексти на аудіювання, тематично пов'язані з основним текстом, повідомляють також і про нову інформацію, не відому раніше студентам. Завдання на говоріння формуються для невеликої групи або для пари студентів.

На початку роботи над модулем студент отримує цілі модуля навчального елемента (HE_0). Після вивчення HE_0 йому видається HE_1 , якому також передують цілі цього HE. Наступний HE йому видається лише після проходження контролю за попереднім HE.

Кожен HE зв'язується з наступним за допомогою тесту.

Модуль вважається вивченим, якщо 75 % контрольних завдань студент виконав правильно. В цьому випадку він може почати вивчення наступного модуля. Якщо студент зробив багато помилок, то він повертається до тих навчальних елементів, котрі він не засвоїв.

6. Принцип оптимального й зручного представлення та передачі інформаційного й методичного матеріалу реалізується в наступних правилах:

1) модуль складається з навчальних елементів (НЕ). Нульовий навчальний елемент НЕ₀ розкриває цілі й зміст модуля, передостанній (резюме) узагальнює весь пройдений по модулю матеріал, останній — це контроль засвоєння навчального матеріалу;

2) зміст модуля представляється у вигляді графіка з поступовою нумерацією НЕ, щоб студент бачив шлях навчання;

3) модуль і навчальний елемент є структурними одиницями, що відрізняються чітким уніфікованим підходом до їхньої побудови.

Кожний модуль розбивається на теми (НЕ), що відповідають відповідному параграфу в посібнику.

Модулі можна включати в будь-яку систему навчання і тим самим посилити її якість і ефективність, оскільки при модульному навчанні кожний учень долучається до активної навчально-пізнавальної діяльності, працює за диференційованою за змістом програмою, при цьому забезпечується індивідуалізація контролю, корегування, консультування.

Студент має більшу можливість для самореалізації і це сприяє мотивації навчання. Дана система навчання гарантує кожному студенту засвоєння стандарту освіти, просування в сторону вищого рівня знань.

Система мобільна і навіть на сучасному етапі дає можливість здійснювати різні форми підготовки студентів навіть з «нуля», оскільки лінгвістичне й екстралінгвістичне наповнення одного й того ж модуля може відрізнятися за об'ємом і ступенем складності.

Модульний характер навчання дає можливість визначити інтеграційні зв'язки між модулями іноземної мови й модулями спеціальних дисциплінарних циклів, знайти на цій основі поєднання даних освітніх сфер і проводити «бінарні» уроки і навіть цілі цикли занять.

Література

1. Модель курса английского языка (для различных специальностей высших учебных заведений) // ELT Newz& Views. # 3(6), 1999. С. 13—15.

2. Валицкая А. П. Современные стратегии образования: варианты выбора // Педагогика. — 2002. — № 2. — С. 22—26.

3. Халилова Л. А., Ковишова Л. С., Калямова Л. А., Шаврина М. Е // Иностранный язык. Программа курса. — М.: РГГУ, 1988.

В. І. Круковський, канд. філол. наук, доц.,
Т. А. Коротич, канд. філол. наук, доц.,
кафедра іноземних мов ф-ту МЕіМ